Tizenkettődik évfolyam. 157. szám. Kolozsvár, Létfő, julius 13. 1891.

SZERKESZTŐI IRODA:
Belmagyar-utcza 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK" ELŐFIZETÉSI DIJA:
Egész évre . 16 frt. | Negyedévre . . 4 frt.
Félévre . . . 8 frt. | Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvártt, Belközép-utcza 33. szám.

HIRDETÉSI DIJAK:
Egy □ czentimeternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilttéri czikkek:
garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Személyes harcz.

A közigazgatási törvényjavaslat tárgyalása alatt nagyon sok igazságot illett kimondani a függetlenségi párt-nak. De még több jutott a végére, a zárbeszédek megtartása alkalmából. Az igazságot pedig nem birja elviselni a kormánynak sem a feje, sem a de-rékа s ez az oka azon fájdalmas jelenségeknek, melyek fájdalom immár vé-ressék tette az államositás vitáját.

A kormánypártė érte a dicsőség. Különösen Szápáry gróf fogadja az ilyeket tulzott idegességgel, mely nála csodálatoskép abban nyilatkozik, hogy messze elkerüli a vitatkozást és a javaslat mellett való kitartását szembe szökően egyedül a párt szavazatára alapitja.

A miniszterelnök utóbbi beszédében szinte tüntetőleg kifejezésre jutott az elbizakodás a szavazó többségbe, s egyéb aztán nem is jutott kifejezésre. Legfölebb még az a tapintatlanság, hogy félvállról beszélt a mérsékelt ellenzékkel, melynek fegyvertársságára oly nagy szüksége volt, sőt még ma is nagy szüksége van.

Szó sincs róla, a mérsékelt ellenzék megérdemli ezt az elbánást, a miért a maga eredeti álláspontjának föladásával, parlamenti és törvényes biztositékok nélkül is elfogadta volt a megyei törvényjavaslatot.

Végtelen könnyelmüség, vagy a fuzióra való végtelen vágy vezethette a pártot erre a lépésre. És mind a két esetben föl van riasztva ama szavak által, melyeket hozzá Szapáry gróf intézett.

Mutatja ezt az Apponyi Albert gróf sima, diskrét, tapintatos, de mégis érthető válasza, melyet a miniszterelnök kikosarazó üzenetére adott, mondván, hogy a kormány fölhasználta az ő pártfogásukat és amennyiben tőrbecsalás történt volna, az a kormányra nézve képezne szánalmas helyzetet.

Ugy látszik, hogy a megyei reform részleteihez még nincs biztositva a mérsékelt ellenzék támogatása s lesznek pontok, ahol ismét találkozik a két ellenzék a nemzet jogainak köteles védelmében.

Kár azért a miniszterelnöknek oly fönnen beszélni és kihivni a függetlenségiek jogos fölháborodását, melylyel aztán nem bir. Mindenekfölött pedig veszedelmes dolog, ha meghamisitja a történet tanulságait és bevádolja a vármegyét, hogy botránykõve és akadálya volt az ország fejlődésének.

Valóságos vihar tört ki erre a mondásra és bizony a következő nap hangulata is mutatta még, hogy az ilyen inzultus annál kevésbé maradhat megtorlás nélkül, mert épen az ország kormányának feje követte el, akinek védelmében utóbb egy kicsit messzire megy a félhivatalos sajtó is, sőt maga a képviselőház elnöke is.

Az előbbi szóba is került a pénteki ülésben és a harczias kedvü Gajáry Ödönnek ebből eredt egy ujabb lovagias ügye, de eredhetett volna három-négy is, ha tovább megy, bár egyetlen hajszállal a maga érdes megjegyzéseiben.

Senki nem vonhatja kétségbe Gajáry személyes bátorságát és lovagiasságát, melyekről azon rövid idő óta, hogy a Nemzetet szerkeszti, fényes próbákat tett le. Hanem azért a parlament mégsem válik alkalmas talajjá arra, hogy nyilt szinen folyjanak a szócsaták és a kihivások ugyanott, a hol a párbaj vétségéről meghozták a törvényt, melyet már ugy sem vesz komolyan senki.

Ha azt nem akarjuk, hogy az uj parlamenti palotában, nagyobb kényelem okáért, szükségessé váljék egy diszes párbaj-terem épitése, mindenesetre le kell számolniok a képviselőknek azzal, hogy tartózzanak bármely párthoz, a személyeskedésbe átcsapva elvesztik a választók tiszteletét, kik végre is különbséget keresnek az ő választottjaik és azok között, akik a közügyeket városi és megyei gyülésekben átviszik a kenyérharcz s aztán a pisztolylyal vagy karddal való küzdés terére.

Igazán, semmi sem mentheti az egyéneket, akik a képviselőház gyüléstermében birokra kelnek. Csak a pártokat mentheti a helyzet, mely ezuttal is a függetlenségi pártra nézve vett oly alakulást, hogy ismét a nemzet jogait kell megvédelmeznie mindenáron az erőszakos elkobzástól.

A harcz, amelyet pártunk folytat, kétségtelenül jogosult, és rokonszenv kiséri azt mindenütt. Titokban még talán a kormány szavazó gépei közül is örülnek nagyon sokan, hogy ez a lelkes párt ártalmatlanná teszi az ő végzetessé válható szolgatkészségüket.

Az erdélyrészi r. kat. státus középiskolái. A közoktatásügyi minisztériumban ujabb értekezlet volt ama véleménykülömbségek tárgyában, melyek az erdélyrészi r. kat. státus által fentartott középiskolák ügyeiben a közoktatásügyi kormány és a státus közt fölmerültek. Az értekezlet befejezte ezuttal tanácskozásait, a nélkül, hogy sikerült volna a szóban forgó differencziák mindenikét kiegyenliteni. A legfőbbre, az érettségi vizsgálatok módositásaira nézve azonban megállapodás jött létre a közoktatásügyi kormány megbizottjai s a státus kiküldöttjei között. Az utóbbiak az értekezleten elfoglalt álláspontjuk megokolása tárgyában legközelebb részletes memorandumot fognak a közoktatásügyi miniszter elé terjeszteni.

Politikai hirek.

A 48-as kör értekezlete. Az országgyülési 48-as kör, mint Budapestről értesitenek szombaton tartott értekezletén a közigazgatas rendezéséről szóló törvényjavaslatnak néhány szakaszát behatóan tárgyalván, elhatározta, miszerint e szakaszok tartalmához mért alapos megbirálással fog a vitában résztvenni, szükséges felvilágositásokat kérni és czélszerü módositásokat inditványozni.

Képviselők értekezlete. Mint Budapestről értesitenek az erdélyrészi pártonkivüli képviselők megtartották rendes értekezletüket Kemény János bárónál. Az értekezlet fölötte érdekes volt. Pázmándy fellépése és a szélsőbal mai akciója a parlamentben az erdélyiekre mély benyomást tett, ugy, hogy a tanácskozás kizárólag arról folyt, hogy a szolidáritás a szélsőballal továbbra is megtartandó-e vagy nem? A határozatot titokban tartják.

A T. Ház.

Bpest, jul. 12

A képviselőház végleg befejezte a közigazgatási törvényjavaslat tárgyalását; az utolsó zárbeszédek is elhangzottak s az elnök a javaslatra nézve a névszerinti szavazást a hétfői ülés napirendjére tüzte ki.

Általánosságban a javaslat sorsa előre látható. A többség elfogadja, de a részletes tárgyalásnál dől csak el az a kérdés, hogy lesz-e belőle törvény.

A vita utolsó napja is igen érdekes volt. A képviselők igen nagy számmal gyültek össze, mert már a mai ülésen készen kellett lenniök arra, hogy esetleg szavazásra kerül a dolog. A karzatok is mind megteltek, a ház előtt pedig tiz óra után nagy csoportban álldogáltak azok, a kik már nem kaptak belépő jegyet.

Zajos jelenetek ma nem voltak: a függetlenségi és 48-as párt ma is bizonyságot tett arról, hogy a komoly és méltóságos tanácskozás határai közt kiván maradni, s minthogy a kormánypárt részéről provokálások nem történtek, a függetlenségi pártban csak hangulatának élénksége s a kérdés iránt való meleg érdeklődése nyilatkozott meg, de semmiféle zajt nem csinált.

Az elnöki előterjesztések után az elnök javaslatot tett a legközelebbi munka-iránt. E szerint a javaslat fölött való névszerinti szavazás után Irányi Dániel és Csatár Zsigmond fogják indokolni inditványaikat s a közigazgatási javaslat részletes tárgyalása a következő ülésben fog kezdődni.

A közigazgatási javaslat tárgyában ezután Kemény Pál tartotta meg zárbeszédét, melyben ujból indokolta hat. javaslatát, s a szélsőbaloldal élénk helyeslései közt kérte annak elfogadását.

A következő szónok Eötvös Károly volt, a ki csaknem két órán át tartó nagyhatásu, szerfölött érdekes beszédet mondott, mely méltán sorozható első nagy beszédéhez. Az egész ház általános figyelemmel hallgatta pompás fejtegetéseit, s a szélső baloldal tüntető tetszésnyilvánitásokkal kisérte azokat; végül pedig zajosan megéljenezte a szónokot.

Az Eötvös Károly mai zárbeszéde méltó hozzá, méltó az ügyhöz, melyet védelmezett méltó a párthoz, melynek álláspontját kifejtette. Nagy tudásának világosságával hatalmas szónoki tehetségének erejével, mélyrehótó itéletének igazságával mutatta ki és bizonyitotta be hogy az az ut, a melyen a kormány most halad, romlásba visz: hogy a törvényjavaslat, melynek sorsát most van hivatva eldönteni a törvényhozás, a nemzetnek egyik legnagyobb kincsét, alkotmányának legerősebb oszlopát dönti le, ha csakugyan törvénnyé válik.

Öt percznyi szünet után Gyürky Ábrahám gr. mondta el rövid zárbeszédét, Kifejtve, hogy a javaslat nem reform, hanem csak hatalmi kérdés. Nyilatkozott a nyitrai választásokról s azután a szélsőbal élénk helyeslései közt kérte határozati javaslatának elfogadását.

Horváth Ádámra került ezután a szólás sora. Mindenekelőtt reflektált a tegnap történtekre, a mennyiben neki is része volt a dologban, aztán élénk polemiába bocsátkozott a miniszterelnökkel és kimutatta hogy a javaslat csakugyan nincsen kellőképen elkészitve és indokolva; ennélfogva kérte határozti javaslatának elfogadását.

Végül Szapáry Gyula gróf miniszterelnök szólalt fel s reflektált néhány kérdésre, a mely tegnap és ma került szőnyegre. Ujra beszélt a garancziális törvényekről, azután beszélt a sajtó-kérdésről, ugy tüntetvén fel a dolgot, mintha a házban az ellenzék általában a sajtót támadta volna meg, holott ez nem áll. Azután polemizált Eötvös Károlylyal s pártjának tüntető helyeslései közt beszélt a kabinet és a kormánypárt közti viszonyról.

A miniszterelnök fölszólalása után az elnök berekesztette a tanácskozást, mire élénk vita támadt a fölött, hogy a Kemény Pál és a Horváth Ádám határozati javaslatai külön tüzessenek-e szavazásra, vagy nem. Többen szólottak pro és contra, mig végre Kemény Pál a maga határozati javaslatára nézve elállott a követeléstől, a Horváth, Ádám javaslatára nézve pedig a többség a mellett szavazott, hogy ne külön döntessék el. Az e fölött való szavazásnál a mérsékelt ellenzék a függetlenségi párttal szavazott.

Az ülés végén Tóth Antal interpellálta a földmivelésügyi minisztert a Rába-szabályozás tárgyában; Hevessy Benedek pedig a regalejog kártéritése tárgyában intézett kérdéseket a pénzügyminiszterhez, Wekerle Sándor pénzügyminiszter nyomban válaszolt is az interpellációra s válaszát a ház tudomásul vette.

Vármegyék védője.

Eötvös Károly Magyarország első védőügyvédje vállalkozott arra a feladatra is, hogy a parlamentben megvédje a kormányelnök által méltatlanul elrágalmazott vármegyéket.

Eötvös védelme, melyben a megyéket részesité a képviselőház szombati ülésén, méltán sorakozik a magyar parlament legkiválóbb cseményei közé, s a nemzet nagy lelki gyönyörüséggel olvashatja ez érvekben gazdag védbeszédet.

Eötvös nagyszabásu beszédjének a vármegyékről szóló része igy szól:

T. ház! Áttérve most már tüzetesen a fenforgó kérdésre, mindenekelőtt az igen t. miniszterelnök urnak tegnapelőtti beszédére kell néhány megjegyzést tennem. Igazán, óhajtottam volna több igen fontos és tartalmas nyilatkozatra, melyek a tulsó oldalról e vita folyamában mondattak, kiterjeszkedni, különösen óhajtottam volna kiterjeszkedni a közigazgatási bizottság t. előadójának, gróf Andrássy Gyula és gróf Hadik felszólalására, melyeket igazán méltányolok; de a vitának jelen állapotában most már ezt tenni nem akarom; talán majd a részletes tárgyalásnál fogok keresni időt és alkalmat rá; de magára a t. miniszterelnök ur beszédére igenis némi megjegyzéseket kell tennem. (Halljuk! a szélső balon.)

Azt mondta a t. miniszterelnök ur tegnapelőtt, a beszéd hivatalos szövege nincs nálam, de kijegyeztem a szavakat szóról-szóra: — „azt mondhatja a fiu az apjának, addig, mig a megyék hatalmasok voltak, az ország fejlődni nem volt képes." Thaly Kálmán t. barátom itt mindjárt közbekiáltott, hogy ez a magyar nemzet történetének meghamisitása. (Egy hang a szélső baloldalon: Igaz is!)

Hogy a miniszterelnök ur szándékosan törekednék a nemzet történetét meghamisitani, én nem állitom, nem is hiszem: nem hiszem pedig azért, mert a miniszterelnök ur bizonyára ép ugy tudja, mint akármelyikünk, hogy semmiféle ilyen törekvés a parlamentben sikerre nem vezet, mert a történelmi igazságnak itt még mindig vannak hü őrei és hiszem, hogy lesznek ezentul is. De mivel egy nagy aktuális kérdésben akart argumentálni, mégis, daczára annak, hogy ezen állitás önmagában nyomatéktalan, mert tartalmánál fogva semmi igaz sincs benne, kénytelen vagyok ezen állitással valamelyest foglalkozni. (Halljuk! Halljuk!)

A t. miniszterelnök ur tudja, hogy 1780 után az alkotmány védelmét egyedül a vármegyék teljesitették és talán a haladásnak az is egyik föltétele, hogy ha a haladásnak kivivott eszméit és intézményeit sulyos támadások ellen látjuk megvédelmezve. A t. miniszterelnök ur talán tudja, hogy 1790-ben egyedül és kizárólag a vármegyéknek hatalmas müködése idézte elő azt, hogy az ország alkotmánya a korona által majdnem bünbánattal elismertetett (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon.) és az ország ősi jogaiba visszahelyeztetett. A t. miniszterelnök ur talán tudja, hogy 1791-től 1794-ig azokat a rendkivüli becses törvényhozási munkálatokat, melyek az országgyülés alkotásai közt „opera systematica" néven ismeretesek, a melyek a közbejött viszonyok miatt, fájdalom, sem egészükben, sem részleteikben törvényerőre nem emelkedtek, és a melyekben a XIX. század szellemével teljesen megegyező haladásnak igazi elvei és tervezett institucziói foglaltatnak, a vármegyék feliratiara és utasitásaira eszközölte a nemzet törvényhozása, ugy hogy ha őseink gondolkozására, bölcsességére, haladási érzékére, az ország intézményeinek fejlesztésére irányuló igaz, komoly akaratára visszagondolunk, ma is büszkeséggel tekinthetünk az ő bölcseségükre és haladási törekvéseikre. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon.) Pedig a franczia forradalom akkor még nem formulázta a maga vivmányait és Európa és különösen hazánk lakóssága akkor a forradalomnak még csak rémületes dolgait ismerte.

Hogy a tervezett intézményekből, a melyekre az irányt a vármegyék adták, annak idején semmi törvényerőre nem emelkedhetett, a t. miniszterelnök ur talán tudja, ugy mint én, annak nem a vármegyék voltak az okai, hanem az ő tisztelt, vagy nem tisztelt száz év előtti elődei (Ugy van! a szélső balon) és 80 és 60 és 50 év előtti elődei. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon.)

A t. miniszterelnök ur tudja, hogy midőn e század első deczenniumának végén a diadalmas, a hóditó franczia hadsereg hazánk határain át bejött, a vármegyék és főleg a vármegyék szervezték azt a honvédelmet, a mely, bármit mondjanak is a bécsi hivatalos és félhivatalos irók és azok nyomán bármilyen tradiczió is maradt fenn az emberek emlékezetében, akkori őseinknek szintén becsületére vált. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

A t. miniszterelnök ur jól tudja, hogy 1889-ben egyedül a vármegyék álltak ellen annak, hogy a törvénytelen adók és ujonczok behajtásával alkotmányunknak akkor már csak foszlányokban meglevő részeit is a bécsi hatalom eltiporja. És azt is nagyon jól tudja, hogy sem a sajtó, mert, sem az arisztokráczia, mert az nem volt a maga egészében politikailag becsületes (Helyeslés a szélső baloldalon), sem a korona, a mely a nemzettel nem törődött, sem a kormányok, a melyek a nemzetnek irtóztató ellenségei voltak (Helyeslés a szélső baloldalon), hanem egyedül és kizárólag a vármegyék voltak azok, a melyek a koronát arra kényszeritették, hogy az ország megtiprott alkotmányát ujra állitsa vissza, ismerje és a nemzettől a korona nyiltan bocsánatot kérjen. (Élénk helyeslés szélső baloldalon.) És, t. miniszterelnök ur és t. ház! 1830-tól kezdve, mely hatalmak követelték Magyarországon a sajtószabadságot és a szólásszabadságot, ha nem a vármegye.

És 1833, 1835, 1836, és 1839-ben minő hatalmak követelték a parlament függetlenségét, ha nem a vármegyék? Midőn a parlament függetlensége br. Wesselényi Miklósnak, Balogh Jánosnak és Rhádainak személyében ugy támadtatott meg, a hogy a világtörténelemben 200 év óta soha, s a hogy a mi nemzetünk történetében ezen egy eseten kivül soha, kik voltak azok, a kik a nemzet jogait és a parlament függetlenségét védelmezték és komolyan, hatással és elvégre teljes sikerrel védelmezték? A vármegyék voltak azok t. miniszterelnök ur. (Ugy van! Ugy van a szélsőbalon.) És ha végignézi az utolsó 60 évnek vármegyei aktáit a t. miniszterelnök ur, pedig a ki ily törvényjavaslat keresztül erőszakolására válalkozik, a ki ajkára veszi a vármegyék történetét, annak az utolsó hatvae év megyei aktáinak történetét tisztán kellene ismernie, ha végignézi ezen aktákat, nem a vármegyék követelték-e az urbér rendezését, nem a vármegyék adták-e utasitásba a jobbágyok birtokszerzési jogának kivivását, nem a vármegyék követelték-e az örök váltságot? Igenis. A osztrák kormányok és az osztrák kormányoktól függö magyar kormány-expoziturák, több, mint egy századon keresztül azzal hitegették a magyar jobbágyságot, hogy ők megtennének érdekében mindent, de a nemesség, de a földesurak azok, akik ellentállanak a jobbágyság helyzete javitásának és akkor, nézze meg t. miniszterelnök ur az 1832-iki országgyülés történetét, és olvassa el Kölcsey Ferencz szatmári követnek beszédét, kitünt, hogy nem a nemesség állta utját ennek, hanem mikor a nemesség a kor intő szavát megértve éz igazán szivébe vésve önkéntes nagy áldozattal, a mit egy nemzet nemessége sem tett meg soha kényszerités nyaktiló és katasztrófa nélkül, igazán áldozattal a jobbágyságot eltörölni törekedtek, utját álltal ennek a kanczellária és a bécsi kormány, mely a vármegyéket és a nemességet ebben megakadályozta. (Ugy van! Ugy van! a szélső balon.)

És nézze meg a t. miniszterelnök ur a vármegyék utasitásait, hogy a birák függetlenségének, a kormánytagok felelősségének, a határőrvidék polgárositásának, már akkor a partium visszakapcsolásának, az Erdélylyel való uniónak, a felekezetek egyenjogusitásának, a sajtószabadságnak, az igazságszolgáltatás igazi reformjainak követelését nem a vármegyék utasitásaiban találjuk-e meg? (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon.) És az adóreformok, a közteherviselés Magyarországon s a védegylet megalakitása nem a vármegyékben nyert-e leghatalmasabb támasztékot (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon.), ugy, hogy a védegylet vármegyék nélkül nem is lett volna egyéb, mint egy szép, de üres eszme. (Ugy van! a szélsőbalon.) És midőn a vármegyék kitüzték a zászlót, hogy adózzunk, mikor kitüzték a jelszót a közteherviselésről, nem a kormány és a kormány főispánjai, főispáni adminisztrátorai és kortesei voltak-e azok, a kik azt mondták, hogy nem adózunk? (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon.) Nem ők akarták-e a nemzet fejlődését, haladását meggátolva, a nemzetet a középkorba visszataszitani? És nem a vármegyék állottak-e a haladás élén? (Ugy van! a szélsőbalon.) Még a magyar nemzeti szinházat is egy megye alapitotta meg, Pestvármegye állott ezen eszme megtestesülésének élén és Földváry képviselőtársunknak egy igazán dicső emlékezetü őse. (Tetszés a szélsőbalon.) Más európai államokban, az uralkodók, a császárok, a királyok, az udvarok, a főnemesség szokta a nemzeti nyelv mivelésére szolgáló intézeteket felállitani; no hiszen, ha mi arra vártunk volna, mig a király vagy a kormány állit nekünk ily intézeteket a magyar nyelv müvelésére, ma is németül és tótul beszélnénk, ma sem volna magyar tudomány, magyar müvészet. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.) Tették ezt a vármegyék és egyedül a vármegyék és a vármegyék utasitására az általuk küldött követek, (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon,), de nem a kormányok és nem a királyok és herczegek és nem a főurak. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.)

Ha most ezekkel szemben, melyek a vármegyék munkái voltak, melyekben a vármegyék országos tevékenysége nagy részben napvilágra jött, azt kérdezném a t. miniszterelnök urtól, hogy ki ellenezte a jobbágyság felszabadulását, az örök váltság behozatalát, ki szitotta a vegyes házasság kérdésében az ország törvényeinek való ellenállást a papság részéről, ki akarta megrontani a már emlitettem Vesselényi, Balogh és Rháday esetében a törvényhozó hatalom függetlenségét és szólásszabadságot, ki akadályozta a sajtószabadság behozatalát, ki szervezte Magyarország ellen az illyr mozgalmakat. (Helyeslés a szélsőbalon.) Mi állott ellen gonosz következetességgel nyelvünk tudományos és szépirodalmi fejlesztésének, megtalálja a feleletet Magyarország történetében: a bécsi udvar és részben a magyar arisztokráczia. (Élénk helyeslés és tetszés a szélső balon), de nem a vármegyék és nem a nemzet. (Élénk helyeslés és tetszés a szélső balon.) Vagy hallgassunk a vármegyékről és a nemzet történetéről, vagy mondjunk igazat. (Élénk helyeslés a szélső balon). Országunk és nemzetünk mai helyzetében nemzetünk egyik legnagyobb és legbecsesebb kincse az ő története (Igaz! Ugy van! a szélső balon), történetének emlékei és hagyományai, dicsősége és gyásza. És azt, t. miniszterelnök ur,

Iskola Alapitvány Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

még véletlenül, meg tudatlanul is ne törekedjünk meghamisitani. (Zajos helyeslés és éljenzés a szélsőbalon.) Ugy, a hogy a t. miniszterelnök ur meggondolatlanul kiejtette ezt a szót (Felkiáltások a szélső baloldalon: Tudatlanul!); ugy beszélnek Ausztria hires historikusai, (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon), de a magyar nemzet történelmének ismerői és különösen a magyar nemzet politikájának tényezői árulás nélkül igy nem beszélhetnek! (Zajos helyeslés a szélső baloldalon.)

Politikai párbajok.

Budapest julius 12.

A képviselőház pénteki ülésén lefolyt személyes összetüzéseknek a Házon kivül volt a komolyabb folytatása.

A parlamenti vihar két rendbeli párbajt vont maga után, melyekről következő tudositást adjuk:

Vécsey-Gajári.

Vécsey Endre képviselő, a közte és Gajáry Ödön képviselő közt a pénteki parlamenti ülésen támadt éles összecsapás következtében, mint már emlitettük, elküldte Károlyi Gábor grófot és Hentaller Lajos képviselőtársait Gajáryhoz, hogy tőle elégtételt kérjenek. Gajáry Bokross Elek és Pulszky Ágoston képviselőket nevezte meg segédei gyanánt s a segédek hosszabb tanácskozás után pisztolypárbajban állapodtak meg.

A párbaj szombaton délután három negyed 2-kor volt a fegyvergyár lövöldehelyiségében. Egyszeri golyóváltásra mentek, 25 lépés távolságra, 5—5 lépés avance-val és 30 másodpercz czélzási idővel.

A pisztolyokat Hentaller és Bokros képviselők töltötték, mig Pulszky Ágost és Károlyi Gábor gróf a távolságot mérték ki. A felek az első tapsra rögtön megtették az avance-t s először Gajáry lőtt és golyója Vécseytől egy arasznyira a fal deszkázatába furódott.

Vécsey golyója Gajáry feje fölött süvöltött el.

Ezután a felek kibékültek s a segédek az ügyet befejezettnek nyilvánitották.

Polonyi-Gajáry.

A képviselőház ülésén Polonyi Géza és Gajáry Ödön között történteket illetőleg Polonyi Géza barátai abban a nézetben voltak, hogy az ügy, melyben a képviselőház elnöke Polonyi javára nyilatkozott, Gajáryval nem vihető a lovagiasság terére. Ennek a nézetnek Polonyi barátai előbb szóval, később pedig számosak által aláirt nyilatkozatban adtak kifejezést, felmentvén Polonyit attól, hogy Gajárytól sértéseiért lovagias uton vegyen elégtételt. Mindamellett Polonyi, kit Gajáry a véderő-vita óta a képviselőházban és lapjában folytonosan sérteni igyekezett szombaton elküldte segédeit Gajáry Ödönhöz. Heutaller Lajos és Meszlényi Lajos orsz. képviselők vitték a kartelt Gajáryhoz, ki segédeiül Bokross Elek és Pulszky Károlyt nevezte meg.

A segédek kardpárbajban állapodtak meg a harczképtelenségig. Találkozás helye a Fodor-féle vivóterem, idő d. u. 6 óra. A négy segéd párbajintézőnek Hentaller Lajost választotta, a ki miután a felek fél testre levetkőzve kiállottak, kibékülésre szólitotta fel őket.

Az elutasitó válasz után Hentaller felolvasta a párbaj főtételeit s Lisznyai Elemér és Demianovics orvosok a felek kézcsuklóira kötést alkalmaztak.

Az első összecsapásnál, a mely rendkivül heves volt, mindkét fél lapos vágást kapott, mire a segédek megállitották a feleket

A második összecsapásnál Gajáry támadott, még pedig nagy erővel, Polonyi egy ideig csak a védelemre szoritkozott, de a hosszas tusát megunva, végre ő is támadni kezdett. Ebben a pillanatban azonban kicsuszott kezéből a kard.

A párbajintéző erre kétszer „állj"-t kiáltott, mire Gajáry is leeresztette a kardját.

A felek ekkor figyelmeztetve lettek arra, hogy ha az intéző segédek közül akármelyik „állj"-t kiált, rögtön hagyják abba a támadást, mert különben az intéző segéd, a ki éles karddal állt ott, fog közbevágni.

A harmadik összecsapás a mely szinten heves volt, minden hevessége datzára is sikertelen maradt.

A negyedik összecsapás volt a leghevesebb. Ujra Gajáry támadott és Polonyi, a támadásokat védve, keze izzadván, ujra elejtette a kardot, előbb azonban Gajárynak fején ejtett egy kisebb sebet, melyet az orvosok angol tapaszszal ragasztottak be.

A mint a kard Polonyi kezéből kiesett, kinos pillanat következett. Gajáry nem tudván magán uralkodni, egyre támadta Polonyit, a ki a heves támadások ellen balkarjával védte magát, miközben a fal felé hátrált.

Gajáry kardja eközben teljes erővel sujtott Polonyinak a „védtelenül felemelt balkarjára s az alsó karon levő hust a kézcsuklótól kezdve lemetszette.

Ekkor Hentaller közbevetette magát s a további vagdalkozást megakadályozta.

Mindez csak nehány pillanatig tartott s ezzel a harcz be volt fejezve. Polonyi jelentékeny sebével többé nem volt kép s folytatni a harczot, mert bal kezének három ina és az ütér a csuklónál át volt vágva.

Mig az orvosok a sebesülteket kötözték, a párbajintéző, Hentaller tiltakozott Gajárynak az eljárása ellen melyet inkorrektnek tartott és kijelentette, hogy az ügyet ilyen körülmények között befejezettnek nem tekintheti.

Gajáry segédei azonban azt vitatták, hogy felük a harcz hevében elhagyta magát ragadtatni, de még idejekorán erőt vett magán és a kardját lebocsátotta. A segédek hosszas tárgyalás után ezt a nézetet fogadták el s az ügyet befejezettnek tekintették s az arról szóló jegyzőkönyvet mind a négyen aláirták. A felek nem békültek ki. Gajáry Ödön képviselő két segédével este félhét órakor hagyta el Fodor vivótermét, mig Polonyi még kénytelen volt visszamaradni, amennyiben hosszu, de nem veszélyes sebét Lisznyai dr. összevarta. Ez az összevarrás csaknem egy órát vett igénybe s Polonyit már ez alatt az idő alatt fölkereste a vivóteremben Károlyi Gábor gróf.

Az orvosi mütét után Polonyi felkötött karral, Hentaller és Károlyi Gábor segitségével lejött a lépcsőn és kocsin lakására hajtatott.

Polonyi Géza betegágyánál először Irányi Dániel, a függetlenségi és 48-as párt elnöke jelent meg részvéttel tudakozódni hogyléte felől. A függetlenségi és 48-as pártkörben körülbelül negyven-ötvenen gyültek össze arra az időre, mikor megtudható volt a párbaj eredménye.

A körben jelenvolt képviselők elhatározták, hogy Polonyit meglátogatják. Harmincz képviselő ment Polonyihoz s Madarász József mint a jelenvoltak legidősbje, biztositotta Polonyit a párt együttérzéséről, nagyrabecsüléséről s ragaszkodásáról az igaztalan támadás ellenében. A látogatók között volt néhány mérsékelt ellenzéki képviselő is, kik rokonszenvüket fejezték ki. Polonyi röviden válaszolva, örömét fejezte ki, hogy a párt tagjai rokonszenvüknek ily bizonyságát adják majd biztositá a pártot, hogy soha semmi körülmények között, semmi kellemetlenségek daczára sem engedi magát a párt elvi érdekében követett utjáról letériteni.

Titkári jelentés.

Fölolvastatott a Mátyás király szoborbizottságnak 1891. jul. 8-án tartott ülésén.

Tisztelt Mátyás király szobor-bizottság!

1882. julius 22-én tartott városi közgyülés alkotá meg Hollós Mátyás nagy emlékét szülővárosában megörökitendő szobor létesitése czéljából a maga szoborbizottságát. E bizottság Kolozsvár város nagylelkü adományán: az évi 500 frtként befizetendő 5000 frton és egy pár lelkes polgár adakozásából gyült csekély összegen kivül alig rendelkezék valamivel. E bizottság részint más nemzeti actió, részint a társadalom közönye miatt évekig pihent. 1888-ban egy megragadó esemény ismét felrázta a bizottságot és élénk actió inditására sarkalá. Ő Felsége, a mi szeretett Apostoli Királyunk legmagasb látogatása alkalmával a nagy király szülőházát meglátogatván: halhatatlan elődje iránti mély kegyeletének azzal adott kifejezést, hogy a szülőház megjelölésére állitandó emléktáblára nagylelkü adományt tett és ezzel mintegy kötelezte a várost, hegy régi mulasztását jóvá tegye.

A szoborbizottság a városi közgyülés által még 1882-ben nyert felhatalmazás alapján 100 tagra egészité ki magát. A tisztviselőket ujonnan választá és mondhatni uj életet kezdett. Ez átalakulás még 1888. márczius hó 16-án történt.

A bizottság actiójának meginditása az előkészületek, a hirlapirodalmi agitatió felhasználásával 1888. december havában vette kezdetét, midőn a gyüjtőivek szétbocsáttattak, melynek szövegét egy áldott kéz szerkeszté, egy kéz, mely legméltóbb lesz vala a szoborra a bizottság koszoruját helyezni: a bizottság alelnöke, a nagyszerü történetiró, a nemzeti fénynek a multból földeritője dr. Szabó Károlyunk. Mintegy ötödfélezer ivet bocsátott ki.

Ugyanakkor megalkottunk egy nagy tekintélyü irodalmi szakosztályt: a magyar hirlapirodalom minden egyes képviselőjéhez külön felhivást intéztünk. És bizony fájdalommal kell bevallanunk, hogy az irodalmi szakosztály magában a buzditás actiójában vajmi kevés részt vett. Annál nagyobb elismeréssel kell szóljunk a törvényhatóságokról, melyek nemcsak a legnagyobb buzgalommal fogadták el a gyüjtőiveket, hanem harmadfél év alatt mondhatni az összes korábbi évekből eredő — még a negyvenes évektől kezdve — gyüjtéseiket önmegtagadással Kolozsvárnak bocsáták rendelkezésére: elismerték e város jogát a szoborhoz. Ez uton jelentékeny összegek jutottak a bizottság rendelkezése alá. Pest-Pilis-Solt, Máramaros, Bihar, Torna, Nógrád, Hevesmegyék fölajánlották az általuk gyüjtött és gyümölcsöztetett összegeket.

A bizottság megragadott minden alkalmat, hogy a szobor eszméje iránt általános érdeklődést keltsen. És Kolozsvár város sohasem volt szükmarku. Igy maga az emléktábla és a leleplezési ünnepély, mely megkoszoruzta a Felség fenséges példáját egy pár ezer forintjába került. Bizottságunk ez emléktábla leleplezési ünnepély előkészitésére mindent megtett, mert meggyőződött arról, hogy ez még erősbiteni fogja működésének országos jellegét.

Ép ily gondolattal rendezett bizottságunk, mondhatni az egész magyar hazában egyetlen méltó ünnepet a nagy király halálozása 400 éves évfordulóján a mult év április hó 6-án.

A gyüjtésnek ujabb lendületet adott bizottságunk egy elhatározása. Ez abban állt, hogy az összes törvényhatósági bizottsági tagokhoz, kiknek collectiv ereje Magyarország erejét képviseli egy forintos nyugtákat küldött szét.

Képzelhetni, hogy ez actió hónapokat vett igénybe, mert hónapokba került, mig meglehetett szerezni az összes törvényhatóságok részéről a bizottsági tagok hiteles névsorát. Elég jeleznünk, hogy 25360 egyforintos nyugta bocsáttatott ki. Minő nemes gondolat volt: azoknak együttes adakozását mindmegannyi drága anyagot hordani egybe, kik a hivatalos Magyarországot képviselik. Mint a királyhalmat, a megyékből összehordott földből, mint Esztergomnál a Rákóczi-halmat a kuruczok a maguk kucsmájával hordottak össze: ugy jöjjön létre a szobor. Továbbá, hogy a nép választotta királynak, a nép filléreiből emeltessék szobor: ugyanekkor 10 krajczáros szelvényes könyvek bocsáttattak ki. Egyelőre **1097900**, mely actió mintegy 600 forint költséggel járt. Az előbb emlitett actió eredménye szépen sikerült; az utóbbi oly gyengén, hogy a második millió szelvény kibocsátását a bizottság egyelőre fölfüggeszté. Pedig ha a filléres gyüjtés sikerül: a szobor már a jövő évben valósul.

A reménnyel nem kell felhagyni. Ujabb köriratokkal kell az elért eredmények buzditó hatásának felhasználásával ezt az igazi népies eszmét valósitani és a szobor létesül. Az ország ezeréves fennállásának ünnepére okvetetlenül állnia kell e szobornak és pedig itt: e sokat szenvedett hazarész nagy multu, de még fényesebb jövőjü városának legszebb terén.

Még egy actióról kell számot adnunk. Gróf Zichy Jenő egy nagyértékü képet ajándékozott a bizottságnak a szobor javára. E képet ez év husvéti ünnepe alkalmával kiállitók; a pénzügyminiszter ur ő nagyméltóságának nagylelkü kedvezménye mellett a sorsolást meginditók. Az eredményről a pénztárnok ur fog számot adni.

A gyüjtés kezdetén az első fecske: az első nagyobb adomány br. Kemény Kálmánné ő nagysága részéről jött, ki 609 frt értékü jótékony gyüjtés utján gyült összeget áldozott e czélra 1888. decz. 27-én.

Ez év elején az alap 42000 frtra volt tehető, és jelen ülésben adott jelentés szerint 54692 frt 99 kr.

Mégis csak életerős mustár mag volt ez eszme, mely sudárba szökkent. Egy pár év és terebélye a kegyelet édes enyhét fogja nyujtani az ősök utján el nem fáradó nemzetnek. Az ut nehéz, a létküzdelem rekenő, tikkasztó meleg; a mult árnyában a nemzet meg-meg pihen és halad tovább.

A csekély személyemben helyezett bizalmat megköszönve én, kit a Gondviselő e városból más városba helyez, — azzal a forró fohásszal végzem: vajha az ország ezeréves fennállása ünnepén egy szerény levélkét füzhetnék a kegyelet koszorujához, mely a nagy király emlékét koszoruzza meg!

Kolozsvár 1891. jul. 8.

HEGEDÜS ISTVÁN,
Kolozsvár város Mátyás király szoborbizottságának titkára.

Pénztárnoki jelentés.

A Mátyás király szobor-alap állásáról

1. Az 1891 év folytán volt bevétel 19355 frt 22 kr.

Kiadás, illetve takarékpénztári elhelyezés 19340 frt 43 kr.

2. Vagyonkimutatás:

a, a kolozsvári kisegitő takarékpénztárban 29007 frt 77 kr.

b, a kolozsvári takarékpénztárban 14312 frt 50 kr.

c, Hitelbanknál Kolozsvárt 2400 frt.

d, Leszámitoló banknál Kolozsvárt 36 frt.

e, Kézdi-vásárhelyi takarékpénztárban 161 frt 34 kr.

f, Tornai takarékpénztárban 40 frt.

g. Mármaros-szigeti takarékpénztárnál és hitelszövetkezetnél 5833 frt. 4 kr.

Van tehát takarékpénztári könyvekben elhelyezve tőkében és kamatban együtt 51830 frt 65 kr.

Megjegyzem, hogy a kimutatásban foglalt d, e, f, g, alatt jelzett betétek után kamatot nem számitottam — különben a három előbbi 2 év óta, a mármaros-szigeti takarékpénztári betétek f. évi január óta kamatoznak vagyis kamataik innen számithatók.

A fennebbi kimutatásban foglalt pénzösszegen kivül még a következő tételek számithatók a szobor-alap javára:

1. Kolozsvár szab. kir. városától 1500 forint.

2. Háromszék megyétől, kamataival 654 frt 8 kr.

3. Békés vármegyétől az igért 250 frtból 100 frt.

4. Kolozsvári takarékpénztártól az igért 500 frtból 300 frt.

5. Mármarosban adós levél mellett 300 frt.

AZ „ELLENZÉK TÁRCZÁJA".

1891. Julius 13.

Egy élet titka.

Wood asszonytól.

Az „Ellenzék" számára forditotta AMICA.

ELSŐ RÉSZ.

III.

Londonban.

(Folytatás.) (8)

— Mi a kereszt neve?

— Nem közönséges neve van, ugy emlékezem, hogy Agáta — válaszolá Ausztin.

A Doktor a fejével intett, mintha el lett volna készülve a válaszra.

— Egy magas, szikár, csontos és rendkivül erősnek látszó asszony — jegyzé meg.

— Mit, hát te ösmered? — kiáltá Hunter Henry, meglepetéssel a hangjában.

— Nem nagyon közelről. Mi orvosok néha napján sok mindenféle emberekkel jövünk össze — volt az orvos válasza.

S oly rövid és száraz modorban beszélt, mintha a további kérdezősködést elakarta volna kerülni. De Hunter Henry folytatta a tárgyat.

— Bevary, ha te ösmered, ugy meg tudod mondani, hogy őrült-e vagy józan eszü.

— Én azt hiszem, hogy józan eszü; nincs okom az ellenkezőt hinni. De azon indulatos természetüek közzé tartozik, kiket a szenvedély koronként annyira elragad, hogy nem tudnak magukon uralkodni: én láttam olyan állapotban. Azt mondja ön, hogy ügyvéd a testvére? — folytatá Ausztinhoz fordulva.

— Igen. De nem a jó nevüek közzé tartózik, egy zsugori, furfangos ügyvéd, a ki jó pénzért a legpiszkosaob ügyet is elvállalja. És ebben azt képzelem, hogy ellentéte a nővérének; mert azt; minden különössége mellett becsületesnek tartom. Azt mondják, hogy az ügyvéd nyerészkedik, és nem igen válogatja meg, hogy kinek a pénzével játszik.

— Csudálom, hogy soha sem beszélt nekem erről a testvéréről, — mondá az orvos olyan álmodozó hangon, mint ha elfelejtette volna hogy hangosan beszél.

— Hol találkoztál vele? — Mikor ösmerted meg? — szólt közbe Hunter Henry.

— Bizonyos vagy benne, hogy nem tudsz róla semmit? viszonzá az orvos, fürkésző tekintettel nézve a kérdezőre.

— Ugyan Bevary, mit vettél a fejedbe? Már mondtam, hogy nem ösmerem. Soha sem találkoztam vele mig ő husvét másod uapján meg nem látott és támadott. Ösmered a történetét?

— Egy sötét lapot ösmerek belőle.

— Mi van azon a lapon?

Dr. Bevary a fejét rázta.

— Orvosi gyakorlatunk folyamában sok mindenféle szép és jó, sötét szánalmas történetekkel ösmerkedünk meg; olyan dolgokkal, miket az orvosnak kötelessége szentnek tartani és nem szabad beszélni róla.

Hunter Henry bosszusnak látszott.

— Te talán tudod az okát, hogy miért támadt meg? kérdé.

— Tudnám ha azt nem mondtad volna hogy ösmeretlen előtted. Ha ez igaz, ugy csak azt gondolhatom, hogy más helyett ösmert el,

— Ha ez igaz, — ismétlé Hunter Henry sértődve. Bevary, én nem szoktam hazudni.

— De másfelől Gwinn kisasszony sem az akit meglehessen csalni. Ő olyan éles mint a beretva.

— Bevary, mire czélzasz?

Semmire, Henry, ne ijjedj meg. Nincs okom feltételezni, hogy azt az asszonyt ösmered, vagy ő téged. Csak azt gondoltam — és gondolom, — hogy ő olyan, akit szinte lehetetlen megcsalni. Azonban itt tévedésnek kellett lenni.

— Gyanuját illetőleg, hogy engem ösmer tévedés volt válaszolá Hunter Henry határozottan.

— Ugy, ugy — mondá dr Bevary. De én itt ácsorgom s fecsegéssel töltöm el az időmet, midőn betegeim reám várakoznak.

Nekünk szegény orvosoknak soha sincs ünnepünk.

Barátságosan köszönve Ausztinnak, nevetve ment ki a szobából. Hunter Henry is utána ment.

Ekkor Hunter ur, ki a vitatkozásban nem vett részt s mig az folyt az ablak előtt állva kinézett, hirtelen Ausztin felé fordult, s lassu komoly hangon azt kérdé:

Miféle történet és rejtély az miről, a testvérem és a doktór beszélt.

— Én nem tudok többet róla mint a mennyit elmondtam. — Szemtanuja voltam midőn az az asszony Hunter Henry urat megtámadta.

Szeretnék többet tudni róla, arról az asszonyról. Lesz szives Csitt! ugy hallom, hogy a testvérem vissza jön. Csitt!

Hangja a leghalkabb suttogáshbn halt el, — mert Hunter Henry már is a szobában volt.

Vajjon Hunter ur azt gyanitotta e, hogy testvére többet tud a dologról mint a menyit hajlandónak látszott bevallani? Clay Ausztinnak ez a gondolat fordult meg a fejében, hogy igy kell lenni, — mert különben miért figyelmeztette volna hogy hallgasson?

— Történetesen ez idényben Hunter és Hunter czégnek rendkivül sok sietős dolga volt. Alig tudtak elég munkás kapni, és a vállalatot elvégezni.

S midőn Ausztin elmondta az okát, hogy mi hozta a fővárosba, és egész nyiltan azt a kérdést intézte hozzájuk. hogy tudják-e őtet valahova ajánlani, őrültek, hogy ők maguk adhattak neki foglalkozást. Ausztin átadta a tehetségei és jellemére vonatkozó ajánló levelet s várakozott.

Hunter Henry ur mosolyogva fordult hozzá.

Clay ur, én azt hiszem, hogy maga nem átalja a munkáját?

Uram, nem átallok én semmit a világon a mi helyes. Azért jöttem hogy munkát keressek.

Rögtön felfogadták. Jelenlegi kötelessége részint az irodában volt, részint az emberek felügyeletéből állott; s a felajánlott fizetés évnegyedenkét kétszáz ötven forint volt. —

— Reménylem, hogy ha meg lesznek velem elégedve, idővel többet is kaphatok jegyzé meg Ausztin.

Hunter ur mosolygott.

— Ha ugy tetszik most is többet kaphat. De ha a fizetése emelkedik, azt hiszem hogy maga is ugy tesz mint a többiek.

— Uram, hogy érti ezt!

— Itt hagy bennünket, s a saját kezére dolgozik. — Sokan tettek ugy, mihelyt becsesek lettek előttünk, és szükségünk volt rájuk.

Tudja, én nem a munkásokról beszélek, hanem azokról, kik magasabb állásban voltak nálunk alkalmazva. — Ámbár, nehányan az embereim közzül is tették azt; s némelyik ezek közül is jó modu lett és tekintélyre emelkedett.

— Hogy tehetik azt tőke pénz nélkül? — kérdé Ausztin. Az pénzbe kerül, még pedig sok pénzbe, hogy valaki a saját kezére dolgozzék.

— Nem olyan sokba mint a hogy valaki gondolja. — Azok kicsinyben kezdik — darab számra vállalnak munkát, kora reggeltől késő estig dolgoznak, megtakarijják a fizetésüket, s lassan de biztosan haladva tőkét szereznek.

A tekintélyesebb czégjeink közzül igy emelkedtek fel sokan, s mostani állásukat, kemény munkájuknak, türelmüknek, és erélyüknek köszönik.

Thornimette ur is igy emelkedett fel — jegyzé meg Ausztin. Mint mesterlegény kezdte heti tizennégy shilling fizetéssel. S a rendes órákon tul dolgozva pénzt szerzett.

— A kitartó szorgalmu embernek nincsen párja — mondá Hunter ur.

Az előjáró dolgokat megbeszélték, tanácsot adtak Ausztinnak, hogy hol vegyen szállást, s Ausztin távozott, miután Hunter Henry urnak a meghivását a határai ebédre elfogadta.

IV.

Daffodil öröme.

Miután a Hunter urak területét elhagyva jobbra fordulsz, egy szép nyilt helyre jösz, hol az a tér feküdt, melyen azok az urak laktak, s aztán több négyszögü telek és házak következtek. De ha jobb helyett balra fordulsz, csak hamar egy sem a szemnek sem az érzékeknek nem kellemes tömött helyiségben találod magadat.

Pedig e helynek némelyik részét nem illeti panasz, ha csak a nyilt tereken levő házakkal nem hasonlitod össze azokat; de e világon mindent az összehasonlitás után itélnek meg.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca

Igy a szobor-alap ma tesz 54692 frt frt.

Nincs három éve, hogy a gyűjtést megkezdtük és mily szép eredményt mutathatunk fel. Ma már nem ábránd, nem képzelet többé a legnagyobb magyar királynak, az igazságosnak emlékszobrot állitani. Ma már Kolozsvár városa oly jelentékeny alappal bir e czélra, mely kamatositás utján elegendő lenne 20-25 év alatt létesiteni az emlékművet. De nekünk őszfürtökkel ...k magunk is szeretnők megérni szeretett városunknak e tekintetben is emelkedését s az idő is igen sok. Azért csak folytassuk a gyűjtést lankadatlan buzgalommal s tevékenységgel.

Az eddig elért szép eredményhez elsősorban a törvényhatóságok járultak. Adakozásaink a Nemzethez 1888 decz. kibocsátott felhivásunkra, — több mint felét kiváltották a törvényhatósági bizottsági tagok nevére kikül... 1 frtos nyugtáknak. Sőt Máramaros (...0 frt), Pest és Heves megyék az 1869/70-es ...beli gyűjtéseiket is szobor-alapunkra átutalták.

Kolozsvárt 1891 jul. 8.

NAGY LAJOS.

Orvosi mizeriák Kolozsvárt.

...va Béldi Ákos gróf főispán figyelmébe.

Alig mulik el hét, hogy Kolozsváron ...set, vagy szerencsétlenség ne történjék. A városi orvosok létszáma a feladattal szemben, melyet megoldaniok kell, arányban nem áll. Három orvos 34 ezer lakós részére nem elegendő. Rendőrségünk szervezetlen. A legprimitivebb berendezések, a legelemibb előintézkedések sincsenek megtéve arra, hogy a szerencsétlenül járt polgárok élete megmenthető legyen véletlenül felmerülő esélyek alkalmával gyors orvosi segély által. A három orvos szerte-szét teljesiti kötelességét a városban. Ha gyors segélyre van szükség, nem találhatók meg. Ez nem csuda. De hogy ...n az állapoton nem javitanak, az bün. Kolozsvárnak van országos kórháza. Van orvosi egyeteme. Van igen számos magán praxist folytató orvosa. Felszólitottuk többször a polgármestert, hogy létesitsen haladéktalanul olyan intézkedéseket, a melyek által a viszonyok szerint a türhetetlen állapotokon javitson. Nem kellett volna egyéb csak az, hogy összehivja a város azt a pár ...ák orvosát a kik bármikor készek szolgálatára állani a szerancsétlenül járt polgároknak, a kik lészek gyors orvosi segélyt nyujtani.

Ezeket megkérni, hogy ideiglenesen, a mig a város nj szervezettel rendőrorvosi intézményt létesit, hetenkint felváltva, tartsanak inspekcziót.

Egy hordágyat, egy megfelelő fogatot hasonlóképen lehetne készen tartani. Kérésünk, sürgetésünk, felszólalásunk ebben az irányban minden forumánál a hatóságnak süket fülekre talál. A polgármester nem intézkedik, a főorvos pedig gorombasággal felel.

A sajtó alig egy kis részét szellőzteti azoknak a szerencsétlenségeknek, a melyek felmerülnek, a melyek a hiányos rendőrorvosi intézmény miatt gyors segélyben nem részesülhetnek. Ez a kis rész is borzadálylyal tölt el mindenkit.

Kétséget nem szenved az, hogy itt egyelőre haladéktalanul létesiteni kell valami ideiglenes szervezetet és egyuttal az állandó rendőrorvosi intézményt, mely az ideiglenes állapotot felváltsa, kell szervezni.

Az ideiglenes intézkedés vagy ugy történhetik, hogy egyelőre önként vállalkozó orvosok teljesitsenek inspektiós szolgálatot, vagy pedig a kórház orvosainak létszámát egy orvossal szaporitani kell, és a kórházat ezzel megnyerni arra, hogy egy orvost megkeresésre éjjel vagy nappal a felmerülő szerencsétlenséghez haladék nélkül küldjön.

A korházat haladéktalanul be kell kapcsolni az általános telefon hálózatba, a közönséget pedig a tett ideiglenes intézkedéséről kellő képen tájékoztatni.

A rendőr orvosi intézmény tervének kidolgozására pedig fel kellene kérni Salamon József tiszteletbeli városi főorvost, kinek tehetsége is van s kiben energia is van ily jelentős városi ügy szabatos előkészitésére.

A közönség nevében és a szenvedő emberek érdekében felkérjük a főispán urat a szükséges intézkedések gyors elrendelésére.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, julius 13.

— **Tüz szemlét** tart a hatóság a tűzoltó egylet parancsnokságával a városban. A hidelvi és két vizközti részek már be vannak járva. Most a főtért vették sorba, hol a tüzoltó egylet képviseletében Vaszy Zsigmond szertárnok teljesiti a bejárást. Figyelmeztetjük a bizottságot, hogy a főtér nagyon tüzveszélyes és némely udvarokban nagy rondaság és piszok uralkodik, viz készlet és oltó eszközök pedig legtöbb helyt nincsenek. Legnagyobb figyelem forditandó a 20. és 34 szám alatti házak udvarára, melyek szükek és tele vannak gyulékony lim-lom és holmikkal ugy, hogy a legnagyobb mértékben igen veszélyesek a szomszédokra nézve is. Ezeken az udvarokon nagy mennyiségben látunk felhalmozva petroleumos hordókat, üres ládákat, szalmát s több más égő vagy robbanó anyagokkal telitett dongáju edényeket, a mik tüz keletkezése esetén nagy szerencsétlenségnek lehetnek elő idézőjei s a miknek eltávolitását szigoru büntetés melett rendeli el a tüzrendészeti szabály. A mellett el kell azonban ismernünk, hogy egy pár helyen, például a Frankiss üzletnél most a legnagyobb gonddal eltávolitanak mindent, a mi tüz keletkezésére szolgáltathatna okot. A felső raktárakban szalmákba csomagolt üveg és porczellán nemüeket nem tartanak. Ezek a pincze raktárakba vannak elhelyezve. Hasonlókép gonddal és a tüzbiztonsági intézkedések gondos megtételével van kezelve a Misselbacher czég udvara. — Reméljük, hogy Bartha Lajos erélyességéről s mindenre kiterjedő gondos figyelméről ismeretes kerületi kapitány módját ejti, hogy a főtér minden udvarán a tüzbiztonsági intézkedések megtétessenek.

— **Uj főkönyvelő.** A kolozsvári kisegitő takarék pénztárnál Geltch János elhalálozása következtében megüresedett főkönyvvezetői állásra az igazgatóság a napokban tartott ülésén egyhangulag Wagner Ferencz eddigi könyvvezetőt választotta meg. Wagner már 29 év óta áll e virágzó pénzintézet szolgálatában, s eddigi buzgó és sikeres szolgálatai által méltó érdemeket szerzett az előléptetésre. Az uj főkönyvelő különben is egyike a legkiválóbb szakférfiaknak, ki uj állásában sokat használhat az intézet érdekeinek. Az igazgatóság szerencsés választást tett, midőn e kipróbált tehetségü férfiut állitotta könyvvezetés élére.

— **Kőváry László,** a kolozsvári kisegitő takarékpénztár vezérigazgatója ma reggel Ischlbe utazott, hol egészsége helyreállitása czéljából öt hetet fog tölteni.

— **A kolozsvári igazságügyi kezelő** hivatalnokok (törvényszék, városi- és vidéki kisjbiróság és kir. ügyészség) f. hó 12-én d. u. 3 órakor a kir. trvszék tanácstermében Hollaki Zoltán irodaigazgató elnöklete alatt látogatott gyülést tartottak, melyen helyzetük javitása érdekében Bpesten tartandó országos értekezletre képviselőjüket megválasztották Hosszu Béla Kolozsvár vidéki kir. jbirósági irnok személyében. Különösen kiemelendőnek határozta a gyülés a kolozsvári igazságügyi tisztviselők helyzetét, mint a kik Bpest után minden tekintetben legdrágább Kolozsvár városában a lakbér tulmagassága és az élelmi szerek drágasága miatt a legszánandóbb viszonyok közt vannak. Ideje volna már, hogy e különben is nagy munkával megterhelt testület helyzetén végre-valahára az igazságügyi kormány segitsen, de különösen a kolozsvári viszonyok égetően követelik, hogy az igazságügyi — illetve a pénzügyminiszter igérete e tekintetben mielőbb teljesedésbe menjen.

— **Szinház.** Két jó előadás gyönyörködtette szombaton, vasárnap a telt házat a nyári szinházban. Szombaton a Hoffman meséje, tegnap pedig a Szép Helena került szinre. Eleven hangulat uralkodott a nézőtéren és szinpadon egyaránt az előadásokban s kivált Szép Helena zajos hatást keltett. A Helena szerépét Kopácsi Juliska vendégművésznő adta szép sikerrel. Éneke gyönyörü volt, egyes ének részeit megis ujrázták. Öltözete izléses, megjelenése és játeka pedig elegáns, kedves volt. Pusztai és Megyeri a darab tréfás részletein sok tapsot és derültséget arattak.

— **Öngyilkosság.** Egy szegény özvegy asszony dobta el magától Kolozsvárt tegnap este ismét az életet, melylyel megküzdeni ereje elhagyta s melyben nem volt képes a nyomort, a melybe sorsa juttatta elviselni. Özv. Vajna Károlyné Óvár, Mátyás-király-utcza 2. sz. a. tegnap délután kevéssel háromnegyed 6 órakor felakasztotta magát. A háziak ideje korán észrevették és nyomban szaladgáltak szerte-szélylyel városi orvosért, a ki a szerencsétlen asszonyt, kit négy árvája vett körül, ha lehetséges, még életre hozza. Háziak, lakók, szomszédok, rendőrök, jobbra-balra összenyargalták a várost s nem tudtak hirtelenében orvost találni. Félórai eredménytelen keresés után végre eszükbe jutott a kórházba szaladni, honnan egynegyed 7 órakor nyomban kivonult a lehető leggyorsabban dr. Kohn Fülöp kórházi orvos és dr. Filip Samu jelenleg városunkban időző Temesmegye jássenovai körorvos, kik haladéktalanul megtették a felélesztési kisérleteket. Sajnos, eredménytelenül. Ha legalább öt perczczel előbb hivták volna őket, véleményük szerint még sikerült volna a szegény anyát az életnek és négy árvájának viszszaadni, igy azonban minden hiába való volt. Nem sokára oda érkezett Mihály László városi orvos is, ki a hatóság részéről a beállt halált konstatálta s a rendőrség részéről a hulla átirat kiséretében a törvényszéki boncztani intézetnek átadatott. A szegény anyát, ki sem gyermekeit táplálni sem a házbért fizetni nem volt képes a nyomor miatti kétségbeesés sodorta az öngyilkosságba. Férje, a ki czipész volt már korábban elhalt s az asszonyt a legnagyobb inségben hagyta hátra. Mi több izben felhivtuk, kértük a polgármestert, hogy tekintettel a sürün felmerülő szerencsétlenségekre, rendkivüli intézkedéseket létesittessen arra, hogy a szerencsétlenek haladéktalanul részesittessenek orvosi segélyben és intézkedéseiről tájékoztassa a közönséget is. Mindhiába. Olcsó az élet Kolozsvárt, hol nap nap után bebizonyul, hogy a hatóságért van a közönség és nem a közönségért a hatóság. E szerencsétlen anya életéért egyedül a hatóságot lehet felelőssé tenni, mely a szükséges intézkedéseket megtenni elmulasztotta.

— **Garázdálkodó ifjak.** Az ovárban, a korház tájékán az éjjel ismét éktelenül orditott és rendetlenkedett két fiatal ember, kik a rendőröknek is, kik őket csendre intették ellenszegültek és számjaikat letépték. A rendetlenkedők a rendőrségre vitettek be, hol nevük a napos könyvbe beiratott. Nincs rendjén az éjszakai csendzavarás és különösen a korház előtt tartozkodni kellene a szenvedők nyugalmának zavarásától. Jövőre az ily csendháboritóknak elrettentésül kiirjuk a nevét.

— **A rejtélyes lyuk.** A belhidutczában a könyök utczával átellenben a járda kövezete egy darab helyen lesülyedt s képződött egy méter mélységü üreg. Sok fejtörésre adott alkalmat, hogy mi idézhette elő ezt a sülyedést a mely fölött a sötét lyuk tátongott. Gondoltak a Dárius kincses barlangjára titkos alagutakra stb. A rendőrségnek az este bejelentették s ott a napos könyvben örökitették meg a rejtélyes üreget.

— **Gyümölcs** az erdélyi vármegyékben az idén többnyire kevés terem, Csikmegyében van közepes termés, Udvarhely megyében pedig sok gyümölcs mutatkozik.

— **Szőlő** termés gyengén ütt be az idén Erdélyben. Egyes fürtök jól fejlődnek ugyan a szorványos termésben, de az alvinczi járásban, a köd, több helyütt pedig a jég nagyon ártott a szőlőnek.

— **Nagyszeben vörös toronyi** helyi érdekü vasut Nagy-Szebentől Felekig terjedő vonalának kiépitésére és üzleti berendezésére szükséges költségek biztositására vonatkozó törvényczikket a hivatalos lap mai száma közli.

— **Egy uzsoraperben** az áldozat azzal vádolta a hitelezőt, hogy több éven keresztül a vásárolt butor, fehérnemü, ékszerért és a lakás és ellátásért horribilis öszszegeket fizetett. A budapesti kir. törvényszék a további eljárást beszüntette, mert a butorok aránytalan magas árban való eladása vagy a lakbér és ellátásnak felette drága volta, nem alkalmas az uzsora vétség megállapitására, mert panaszos nőnek szabadságában állott a butort meg nem vásárolni, szobát pedig más helyen bérelni, másrészt pedig panaszos nő kétes erkölcsü foglalkozása természeténél fogva mindig sokkal nagyobb bér mellett kap lakást, mint a mennyit tisztes foglalkozásu egyének fizetni szoktak. A bpesti kir. itélőtábla nem osztja a törvényszék nézetét és kimondja, hogy: Az uzsoravétség megállapitásának nem áll utjában azon indok, hogy a szolgáltatás lakásban és ellátásban történt, mert ily alakban is előállhat az ellenszolgáltatás ama szertelen nagysága, melyet a törvény „szembeötlő aránytalanság“-nak mond. Ép oly kevéssé tekinthető panaszos nőnek kényszerhelyzete kizártnak az által, hogy nem volt neki kötelezettsége vádlottaknál lakni vagy tőlük butort vásárolni; mert a törvény a szorultságban, könnyelmüségben vagy tapasztalatlanságban rejlő erkölcsi gyengeséget védi, ez pedig a polgárjogi akarat szabadság teljessége mellett is fenforoghat. Végül nem volt elfogadható az elsőbirósági végzésnek azon indoklása sem, hogy panaszosnő állitólag kétes erkölcsi életet folytatván ellenszolgáltatásai nem tekinthetők aránytalanoknak, mert eltekintve attól, hogy az utóbbi körülmény a vizsgálat folyamán nem bizonyittatott, panaszosnő pedig azt, a felebbezésben határozottan tagadja: e tény az aránytalan ellenszolgáltatás vételét nemcsak nem mentené, de egyenesen a könnyelmüség vagy szorultság kihasználására mutatna.

— **Alapszabály megerősités.** A földm. minister Szászujfalu szeben vármegyei mezőgazdasági helyi egylet alapszabályait jóvá hagyta.

— **A ló mint községi biró.** Berranger József józseffalvai lakóst a temesvári kir. törvényszék nyilvános becsületsértés miatt egy havi fogházra és 10 frt pénzbüntetésre itélte, mert vádlott mult évi szeptember 2-án egyik lovát a községi irodába vitte azon szándékkal, hogy a ló a községi biró távollétében hivataloskodjék. Vádlott beismerte a cselekmény elkövetését és csak azzal védekezett nagyon megharagudott, mert több napi sürgetés daczára a községi birótól leánya számára erkölcsi bizonyitványt nem tudott kapni, mert a községi biró napokon keresztül nem volt a hivatalban található. A budapesti kir. itélő tábla és a m. kir. Curia is helyhenhagyták a törvényszék itéletét, mert a vádbeli cselekmény Józseffalva község hatóságára nézve meggyalázó és mert ezt vádlott a községi irodájában és többek jelenlétében követte el. Hát a községi biróval mi történt a mulasztás és távollét miatt? Erről nem ad felvilágositást az „Ügyvédek Lapja.“

— **Tizenöt évi bünvizsgálat.** A budapesti kir. tábla junius hó 22-én birálta felül az egri kir. tszéknek vétkes bukás vétségével vádlott Lázár Dávidné ügyében hozott vádhatározatát. A kir. tábla a bünvádi eljárást elévülés miatt beszüntette, egyuttal a törvényszéket értésitette, hogy a királyi tábla figyelmét nem kerülte ki, miszerint e csekély terjedelmü vizsgálat 15 évig tartott. Az „Ügyvédek lapja“ ezt az esetet közölve, azt kérdi: Hát az igazságügyi miniszteriumban mit szólnak az ilyen mintatörvényszékhez? Mi pedig közöljük az esetet az állami igazgatás illustrálásául az államositás árnyoldalainak megvilágitásául.

— **Az aratás** eredményének bejelentésére a földm. minister a közgazdasági előadókat és tudósitókat körlevélben felhivta, a gazdák részére kitöltés végett kellő mennyiségü ürlapokat is mellékelt a felhivásokhoz.

— **Pályázatok.** A Nszebeni pénzügyigazgatóságnál számgyakornoki állásra háromszáz f. segélydijjal. A szászvárosi telekkönyvi hivatalnál II. segéd telekkönyv vezetői állás. A marosludasi járásbiróságnál joggyakornoki állás. A beszterczei járásbiróságnál joggyakornoki állás. Hat. idő 2 hét.

— **Az egységes jogi államvizsgálatnak** meghozására s a jogtudori fokozat tisztán tudományos jellegének visszaállitására vonatkozó előmunkálatok már befejeződtek. Az uj jogi államvizsgálatnak tervezetét Csáky Albin gróf közoktatásügyi miniszter közölte a belügyi és igazságügyi miniszterekkel, kiket felkért, hogy ezen reformterv megvitatása czéljából tartandó értekezleten magukat képviseltessék. A közoktatás ügyi miniszter azonkivül a jogi szakoktatás és elméleti jogi minősités terén müködő néhány szakférfiut, jelesül az egyetemnek és jogakadémiánk több tanárát is meg fogja hivni az értekezletre.

— **Gyilkosok — sirirata.** Szófiából azt távirják: hogy a meggyilkolt Belcsev miniszter sirkövére ismeretlen egyén a következő sorokat irta: „Bocsáss meg nekünk, mert mi Stambulovra czéloztunk. A kire czéloztunk. azt elhibáztuk és téged találtunk. Másodszor nem fogjuk elhibázni. Stambulov ne keresse a bünösöket, mert azok nagyon sokan vannak. A te gyászoló gyilkosaid.“

— **116,750 forint egy futamért.** Sandown-Park-ból táviratozzák, hogy Angolországnak egyik leggazdagabb dotált versenyét, a 2000 méter távolságu „Eclipse Stakes“, melynek értéke az idén 11,675 font serling roppant összegre rugott, nagy meglepetés követte. A nagy dijat a Mr. Merry 4 é. pm. Sureefoot nyerte Liddiard Jockeyvel a nyergében. A győztes lónak szép multja van, mert tavaly két nagy versenyt nyert: a 2000 guineás-verseny-t, meg a Prince of Wales Stakes-t.

— **A kolera Kisázsiában.** Egy belgrádi távirat szerint Alepóban a mult vasárnap öt ember halt meg kolerában. Az orosz kormány ennek következtében a feketetengeri vesztegintézet fönökét Szmirnába és Alexandriába küldte ki, hogy az epidémiai állását a helyszinén tanulmányozza Ezzel kapcsolatban megemlitjük, hogy Triesztben ijesztő hir terjedt el. A via San Ffarciscón egy asszony gyanus tünetek között megbetegedett, ugy, hogy a kezelő orvos az első pillanatban kolerát konstatált s feljelentette az esetet a hatóságnak, mely teljes elkülönitést és deszenfekcziót rendelt el. Egy orvosokból álló bizottság azonban megállapitotta, hogy a betegség sem ázsiai kolera, sem pedig kolera-nosztrasz, hanem csupán enteris volt. A beteg máris a javulás utján van.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ eredeti távirata.)

Országgyülés.

Bpest, jul. 13.

A közigazgatási törvényjavaslat felett ma délelőtt folyt le a szavazás az országházban.

A házban rendkivül izgatott hangulat uralkodott. A karzatok zsufolva voltak érdeklődő közönséggel.

Több szavazót a ház lelkesen megéljenzett. A kormánypárti szavazókat az ellenzék „hoch“ felkiáltásokkal kisérte.

A szavazás eredménye a következő:

A javaslat mellett szavazott 261, ellene 99, távol volt 50 képviselő.

Budapest, jul. 13.

A szavazás megtörténte után br. Prónay Gábor tartott egy nagyszabásu beszédet, melyet az ellenzék folyton nagy tetszéssel kisért.

Beszédének végén kérte a házat, hogy a javaslat részletes tárgyalását halaszsza el az őszi ülésszakra.

Prónay inditványához Szapáry miniszternlnök szólalt fel először, ellenezvén a részletes tárgyalás elhalasztását.

Felsorolja azon fontos feladatokat, melyek ősszel a házra várnak, s melyeket elodázni nem lehet.

Ilyenek a delegáczió, budget, kereskedelmi szerződések stb.

Kéri ezeknél fogva, hogy a ház kezdje meg azonnal a javaslat részletes tárgyalását.

Szápáry után Apponyi Albert gróf szólalt fel az ellenzék általános helyeslése közben. Pártolja br. Prónay halasztási inditványát anyival inkább, mert a nyári szünet alatt a kormánynak ideje lenne a garancziális törvényjavaslatok elkészitésére.

Budapest jul 13.

Apponyi Albert gróf beszéde után Eötvös Károly szólalt fel nagy hatással Prónay ind.tványa mellett.

Eötvös felszólalását Szapáry miniszterelnök igyekezett meggyöngiteni. de minden siker nélkül.

Az ellenzék nem akarta kihalgatni a miniszterelnököt.

Ugron Gábor szólal fel ezután inditványt terjesztett be, hogy a kérdés felett holnap szavazzon a ház.

A ház Ugron inditványát elfogadta.

Ezután Irányi Dániel kezdett beszélni az általános szavazat jog behozatalára vonatkozó ineitványa felett, de a folyosókról olyan zaj hallatszott be a terembe, hogy Irányi beszéde egészen elveszett a nagy zajban s kénytelen volt az elnököt kérni, hogy intézkedjék a zaj megszüntetése végett.

Az elnök ekkor kijelenti, hogy helyesebbnek tartja, ha a képviselőház először a Csatár inditványát, hogy a képviselőházi beszédek a hivatalos lapba kinyomattassanak, tárgyalná.

A függetlenségi párt Csatár inditványa felett névszerinti szavazást kért, a mely szintén holnap lenne megejtendő. A tanácskozás még foly.

Felelős szerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Segédszerkesztő és kiadótulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

Nyilttér.*)

A kolozsvári bérkocsi tulajdonosok sérelme!

Tekintetes városi Tanács!

Egész bizalommal fordulunk a tekts. városi tanácshoz az iránt, hogy helyzetünkön segiteni méltóztassék, mert csak ugy leszünk képesek megfelelni azon kivánalmaknak, melyeket a bérkocsikra vonatkozó szabályzat előir.

Első sorban is bátrak vagyunk a tkts. tanács figyelmét felhivni azon mizeriákra, melyek az utczákon uralkodnak. Némely utcza kövezete annyira rosz, hogy kocsinknak tengelye minden perczen kivan téve az eltörésnek.

Mig egy más városban egy kocsi 10 évig is használható, nállunk egy pár év alatt e rosz kövezeten annyira elromlik, hogy ki kell venni a forgalomból.

Egy második és legfőbb bajunk az, hogy az ugynevezett trencsintéri és széchenyitéri sz-keresek lépten-nyomon annyi kárt okoznak, hogy alig vagyunk képesek magunkat napról-napra fentartani.

Kérésünk e tekintetben az volna, méltóztassék a teks. tanács e szekereseket szigoruan megrendszabályozni. A vasuti állomástól okvetlenül tiltsa el őket, mert itt okoznak nekünk a legtöbb kárt. S e mellett az idegen utazó, ki nem tud egymástól megkülömböztetni, igen gyakran minket szid érettük s hirnevünk is igy szenved csorbát ezáltal folyton.

Továbbá kérjük, hogy azon szekereseket, a kik fedeles kocsikkal birnak osztassa be hozzánk, vagy vétesse le fedelüket mert ezek okoznak legtöbb kárt és kellemetlenséget az által, hogy a nagyközönséget tévedésbe ejtik és miután tarifájuk nincs ugy fizettetik meg magukat, a hogy tetszik.

Kolozsvár, julius 13.

A kolozsvári bérkocsituljdonosok.

Tapasztalva a **regale papiroknak** eddigi gyakori esését, az érdekeltek becses figyelmébe bátorkodom ajánlani, hogy nevezett papirokat az árcsökkenés tekintetbe vételével ugyan, a legmagasabb árban tudom fizetni.

Lejárt **szelvényeket** dijmentesen és az esedékesség előtt nyolcz napon belül beváltok.

Uj szelvényivek megszerzésére a szelvény-utalvány (Talon) benyujtása alapján gyorsan, és minden külön jutalék felszámitása nélkül válalkozom.

Egyszóval minden a bank-üzlet köréhez tartozó ügylet keresztül vitelét a felekre nézve a legkedvezőbben elválalom.

HUTFLESZ KÁROLY,
Kolozsvártt.

(1–2)

*) E rovat alatti közleményekért semmi felelőséget nem vállal a Szerk.

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hirdetések.

Dr. BLAU ANTAL ezredorvos kenőcse

a lábizzadás

és

a hónaljak izzadása ellen.

Az esetleges kellemetlen szag is azonnal megszünik.

Az alkalmazás kényelmes, a hatás biztos és meglepő!

Egy tégely ára használati utasitással 90 kr.

Figyelmeztetés! Csak is az a készitmény **valódi**, mely Georgievits Pál gyógyszertárában a „Megváltóhoz" Ujvidéken készült, hova a vidéki megrendelések kéretnek.

Kolozsvárt csakis TANÁCS JÓZSEF ur gyógytárában a „Szentháromsághoz" belmonostor-utcza 15. szám.

597. (4—6)

Eladó borok.

CZELNAI (Erdély hegyalja)

általánosan elismert legjobb minőségü és tisztán kezelt

fehér és vörös boraimat

a legmelegebben ajánlom a t. cz. közönség figyelmébe.

Megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Kivánatra mintát is küldök.

Balogh Dezső,

593. (9—15) **Magyar-Igen (Alsófehérmegye.)**

ERDÉLY GYÓGYKINCSE!

„RÉPÁTI"

rendkivül **szénsavdús** és legtisztább égvényes

GYÓGY-SAVANYUVIZ.

Az égvényes savanyuvizek gyöngye!

Lényeges alkatrészek	natrium } bicarbonát	4.3241	gramm	1 liter vizben
	littium } bicarbonát	0.0261	„	
	borsavas natrium	0.1124	„	
	összes szénsav 2007 kc	3.9449	„	
	nem illó alkatrészek	4 2825	„	

Megbecsülhetetlen gyógyhatásu: *a légzőszervek betegségeinél, vese- és gyomorbajokban, a hugyszervek összes bántalmainál* stb.

Páratlan oldószer! Legkitünőbb diuretica!

Savainak szelid hatásánál fogva, az étrend szabályozása nélkül is, bárki által folyton élvezhető.

Rendkivüli dus szénsavtartalmánál fogva — igen kellemes és tartós ize, valamint a nyelvre ható éles csipőssége folytán — a legkedvesebb üditő ital.

Legegészségesebb és legkellemesebb borviz.

A savanyuvizek pezsgője!

A „répáti" savanyuviz, ezen természetes és tiszta — a maga nemében bizonyára ritka — ásványviz-kincs, minden észszerü ivónak ugy is mint élvezeti, ugy is mint gyógyital, a belszervezet összes bántalmai ellen lelkiismerettel a legmelegebben ajánlható.

Ceupán egyszeri kisérlet elegendő a fenti ismertetés becsületszerü belgazolására!

A „répáti" savanyuviz mindig friss és teljesen mintaszerü 1|2 és 1|1 literes töltésben kapható KOLOZSVÁRTT: J. B. MISSELBACHER, KÓNYA SÁNDOR és HERCZEG ALBERT urak kereskedéseiben, a legtöbb füszerüzletben és minden nevezetesebb vendéglőben, — valamint megrendelhető saját szétküldési raktáramból: BRASSOBAN.

Tisztelettel

508. (24—30) a „répáti" gyógyforrás kezelője:

GYÖRGY JÓZSEF.

Eladó ház

Hidelvén,

Nagy-utcza 57. szám alatt

szép nagy kerttel együtt.

Értekezni **Boldog-utcza 14. sz. alatt Kolozsváron.**

632. (2—5)

Fiatal, nőtlen, szorgalmas

GAZDATISZT

felvétetik

Ugron Gábor urnál

Székely-Udvarhelyen.

Bizonyitványok melléklendők a pályázathoz.

643. (1—3)

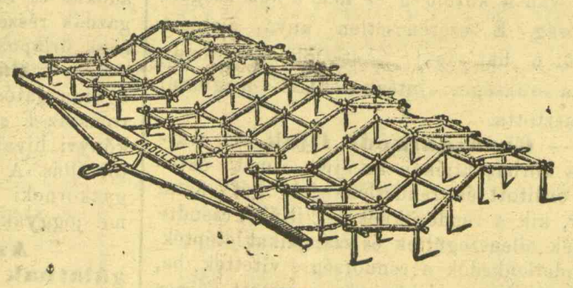
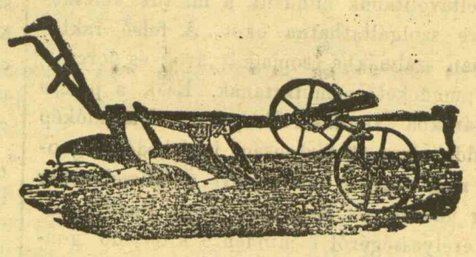
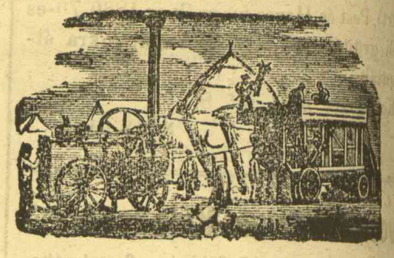

Gazdasági gépek

nagy választékban.

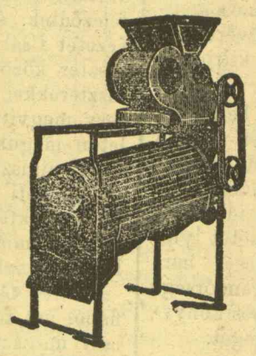

CSÉPLŐGÉPEK, ROSTÁK,

Tricur, Törökbuza-morzsoló, Szecskavágó, Répavágó, Daráló, Borsajtó, Eke, Borona, Szénagyüjtő stb. stb.

legolcsóbb árak és kedvező fizetési feltételek mellett.

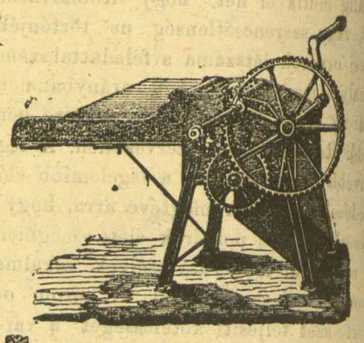

GABONA-ZSÁKOK.

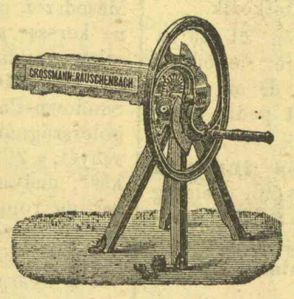

TAUFFER FERENCZ

UTÓDÁNÁL,

Kolozsvárt, belközép-utcza 6. szám.

622. (4—x)

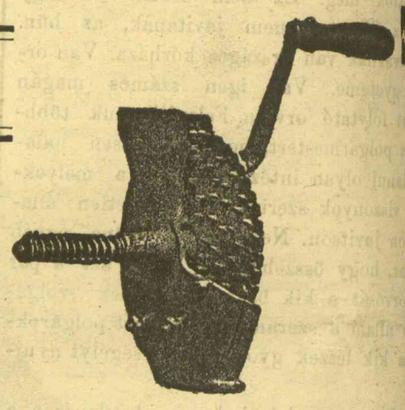
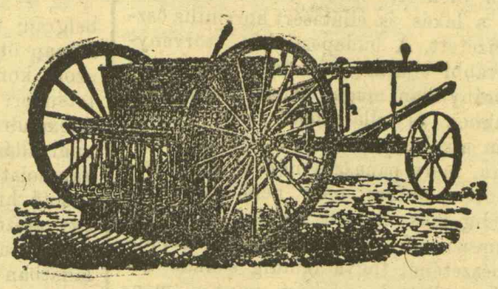

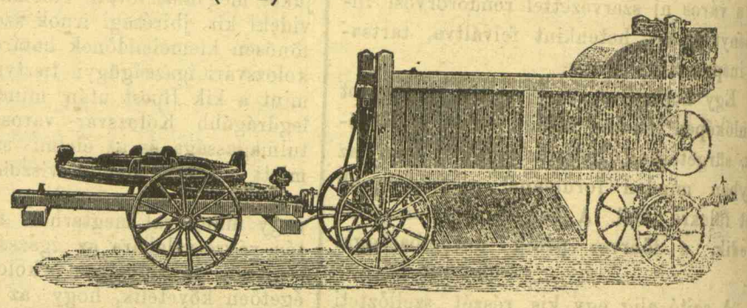

ELŐPATAK

GYÓGYFÜRDŐN,

melynek több kiállitáson kitüntetett gyógyvizei Európa leghiresebb bálneologusai által az eddig elismert égvényes vasas savanyuvizek legelsőjének jelentetett ki.

Az évad május hó 15-étől szeptember hó végéig tart.

Ez ásványvizek különösen a következő betegségekben bizonyultak be biztos hatásuaknak: a gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorégés s a tulságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor- és bélzsábában, altesti vérbőségben, vérpangásban, aranyérben, rásztkór és kedélykórban, máj- és lépdaganatokban, az epe kivezető csőveinek hurutos bántalmaiban, sárgaságban, epekövekben, a pozsgerj s váltólázakból származott lépdagoknál, fejlődési sápkórban s az ezen alapuló hószám zavarokban, s különösen vérszegénységi állapotokban, a vesék és hugyhólyag hurutos bántalmaiban, kezdődő hugy- és fövénykő-lerakodás s hugykő képződéseknél, a méh idült tömüléseinél, dagainál, fehérfolyás s rendetlen havadzásnál, a nemi részek gyengeségeiben, angol kórban, köszvény- és csúzbajokban.

Az ásványviz használatával kapcsolatosan ujonnan berendezett **meleg és hideg ásványviz-fürdők, friss kecsketej, savó, hidegviz-gyógymód, massage, svéd tornászat** áll az azt igénylők rendelkezésére.

Vannak **fürdőorvosok, gyógytár, távirda, posta. 600 szoba** áll a közönség rendelkezésére, napi ár **50 krtól fennebb**; az éttermekben **nagyon jutányosan étkezhetni.** Szórakozásul vannak: **parkok, erdei sétányok, olvasó-, zongora- és társalgó-termek, tornászat, csolnakázó tó, szinház, hangversenyek, bálok s kirándulások,** ugyszintén **egy első rangu czigány-zene.**

Vagyontalan betegek hatósági ajánlat mellett ingyen lakásban és gyógydijmentességben részesülnek.

A bármily irányban jövő gyógyvendégek a **földvári** vasutállomáson szállanak ki, honnan az 1 óra távolságra eső Előpatakra magán- és társas-kocsik szállitják a gyógyvendégeket, társas kocsin személyenként **1 frt 20 kr.**, egy magánkocsiért **3 frt** fizetendő.

Minden megkeresésre utasitást és felvilágositást készséggel ad

Előpatak, 1891. évi május hó 15-én.

522. (18—x) **A fürdő-igazgatóság.**

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Scoala - BCU Cluj-Napoca.

Nyomatott Magyary Mihály könyvnyomdájában Kolozsvárt, belközép-utcza 33. szám.